MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta ta' l-1 ta' Marzu, 2011

Citazzjoni Numru. 203/2009/1

Avukat Ġenerali

Versus

Kap tas-Servizz tas-Sigurtà; ir-Reġistratur, Qrati u Tribunali Kriminali; u, għal kull interess li jista' jkollu, Marco Pace

1. Din hija kawża, magħmula mill-Avukat Ġenerali fl-interess tal-ordni pubbliku taħt l-art. 786(2) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, dwar interpretazzjoni tal-art. 18 tal-Att dwar is-Servizz ta' Sigurtà [Kap. 391].
2. Dak l-artikolu jgħid hekk:

18. (1) Fi proċedimenti li jsiru quddiem xi qorti jew tribunal, ma għandha tinġieb ebda prova u ma għandha ssir ebda mistoqsija waqt kontro-eżami li (f'kull każ) ittendi li tissuġġerixxi -

(*a*) li jkun sar jew ikun ser isir reat taħt l-artikoli 15 jew 16 ta' dan l-Att minn xi persuna minn dawk imsemmija fis-subartikolu (2) ta' dan l-artikolu; jew

(*b*) li jkun inħareġ jew li jkun ser jinħareġ mandat lil xi ħadd minn dawk il-persuni:
Iżda ebda ħaġa f'dan is-subartikolu ma għandha titqies li tipprekludi l-kxif, filwaqt li tingħata xiehda, ta' informazzjoni li tkun tista' tinkixef skond dan l-Att jew taħt kull disposizzjoni oħra tiegħu.
(2) Il-persuni msemmija fis-subartikolu (1) ta' dan 1-artikolu huma -
(*a*) kull membru tas-Servizz ta' Sigurtà;
… … …
3. Fl-14 t'April 2008, waqt proċeduri ta' kumpilazzjoni fl-ismijiet Il-Pulizija *versus* Marco Pace quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, Malta, bħala Qorti Istruttorja, ingħata dikriet li jgħid hekk:
… … … il-qorti tordna lix-xhud Adrian Grima jesebixxi l-mandat li awtorizza l-interċettazzjoni tat-telefonata li trid tippreżenta l-prosekuzzjoni u tipprojbixxi lill-partijiet, f'dan l-istadju, milli jagħmlu domandi dwar il-kontenut tal-istess *warrant*.
4. Talba biex il-qorti tħassar dan id-dikriet *contrario imperio* kienet miċħuda b'dikriet ieħor tas-27 ta' Frar 2009 li jgħid hekk:
Il-qorti … … … tiddeċiedi li ma tirrevokax *contrario imperio* d-dikriet tagħha tal-14 t'April 2008 u tagħti żmien ġimagħtejn millum sabiex l-Avukat Ġenerali jimpunja dan id-dikriet tagħha tal-14 t'April 2008, f'każ li jidhirlu li huwa l-każ, u għalhekk tissospendi l-effett tiegħu għal perijodu ta' ġimagħtejn millum.
5. Biex jimxi kif ried id-dikriet tal-14 t'April 2009 il-Kap tas-Servizz tas-Sigurtà esebixxa l-mandati, u l-Avukat Ġenerali fetaħ din il-kawża tallum fit-3 ta' Marzu 2009.
6. L-Avukat Ġenerali qiegħed igħid illi l-ordni tal-Qorti tal-Maġistrati, u dak li għamel il-konvenut Kap tas-Servizz tas-Sigurtà biex joqgħod għall-ordni, imur kontra l-art. 18 tal-Kap. 391, huwa kontra l-ordni pubbliku u l-interess pubbliku, u huwa bi ksur tal-liġi. Kompla jfisser illi l-Qorti tal-Maġistrati ma kellhiex is-setgħa li tagħti dak l-ordni u jekk kellha xi dubju dwar jekk il-Kap. 391 jiksirx il-Kostituzzjoni jew l-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropeja setgħet biss tagħmel referenza lill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili li kienet tiddeċiedi dwar il-kwistjoni bi dritt ta' appell quddiem il-Qorti Kostituzzjonali.

7. Għal dawn ir-raġunijiet l-attur talab illi l-qorti:

i. tgħid illi l-ordni tal-Qorti tal-Maġistrati tal-14 t'April 2008 u dak li għamel il-konvenut Kap tas-Servizz ta' Sigurtà biex jimxi kif ried l-ordni huma bi ksur tal-art. 18 tal-Kap. 391 u għalhekk kemm l-ordni u kemm dak li għamel il-Kap tas-Servizz ta' Sigurtà minħabba fih huma bi ksur tal-liġi u ma jiswewx;

ii. tordna lill-konvenut Reġistratur tal-Qrati minnufih irodd lura lill-konvenut Kap tas-Servizz ta' Sigurtà l-mandati minnu esebiti, bla ma jżomm ebda kopja tagħhom – l-attur irtira din it-talba waqt is-seduta tal-20 ta' Marzu 2009; u

iii. tordna lill-Kap tas-Servizz tas-Sigurtà biex ma jixhidx dwar jekk il-mandati jeżistux jew le, biex il-mandati jżommhom għandu u ma jagħtihom jew jurihom, jew jagħti jew juri kopja tagħhom, lil ħadd ħlief lill-Kummissarju maħtur taħt l-art. 12 tal-Kap. 391.

8. Qiegħed jitlob ukoll l-ispejjeż.

9. Il-konvenut Kap tas-Servizz tas-Sigurtà wieġeb illi jaqbel illi l-ordni tal-Qorti tal-Maġistrati jmur kontra l-art. 18 tal-Kap. 391 u għalhekk għandu jiġi dikjarat null u bla effett.

10. Il-konvenut Marco Pace oppona għat-talbiet u ressaq dawn l-eċċezzjonijiet:

i. it-talbiet tal-attur huma "infondati fil-fatt u fid-dritt";

ii. din il-qorti ma għandhiex il-kompetenza li tisma' u taqta' din il-kawża – din l-eċċezzjoni kienet intlaqgħet minn din il-qorti b'sentenza tat-3 ta' Novembru 2009, iżda l-Qorti tal-Appell b'sentenza tas-7 ta' Mejju 2010 ħassret l-ewwel sentenza, ċaħdet l-eċċezzjoni u ordnat illi l-atti jintbagħtu lura lil din il-qorti biex jitkompla s-smigħ;

iii. il-konvenut Reġistratur tal-Qrati ma huwiex kontradittur leġittimu – din l-eċċezzjoni kienet ingħatat għax kien imħarrek ir-Reġistratur tal-Qrati, iżda b'dikriet tal-20 ta' Marzu 2009 saret korrezzjoni fl-isem tal-konvenut biex il-persuna mħarrka tkun ir-Reġistratur, Qrati u Tribunali Kriminali;

iv. il-ġudizzju ma huwiex integru għax il-Kummissarju tal-Pulizija ma huwiex parti fil-kawża;

v. l-attur ma għandux leġittimazzjoni attiva biex imexxi din l-azzjoni;
vi. l-azzjoni hija intempestiva;
vii. l-art. 18 tal-Kap. 391 ma għandux jiftehem li jnaqqas is-setgħa mogħtija lill-qorti taħt l-art. 397(1) tal-Kodiċi Kriminali;
viii. il-produzjoni tal-mandat kienet meħtieġa fl-interess tal-ġustizzja;
ix. l-interċettazzjoni ta' komunikazzjonijiet privati, ukoll jekk tista' tkun meqjusa bħala fl-interess tal-ordni pubbliku, għandha tkun regolata mil-liġi u kontrollata mill-awtoritajiet ġudizzjarji, sabiex jitħarsu d-drittijiet fondamentali taċ-ċittadini;
x. l-interpretazzjoni li jrid l-attur iċċaħħad lill-eċċipjent mill-jedd ta' difiża xierqa;
xi. hemm dubju dwar il-legalità u l-validità kostituzzjonali tal-artikolu tal-liġi li fuqu jistrieħ l-attur;
xii. hemm dubju wkoll dwar il-legalità u l-validità kostituzzjonali tal-Kap. 391 innifsu;
xiii. il-kwistjoni fil-kawża tallum "hija essenzjali fil-ħarsien tad-drittijiet fondamentali taċ-ċittadin, senjatament id-dritt ta' privatezza u d-dritt għal difiża xierqa fi proċeduri kriminali, u hija intiża sabiex, f'soċjetà demokratika, tassigura illi ħadd, lanqas il-Kap tas-Servizzi ta' Sigurtà, ma jkun 'il fuq mil-liġi".

11. Il-qorti tifhem illi l-prinċipju ewlieni li għandu jirregola din il-vertenza essenzjalment huwa illi fi stat ta' dritt ma hemm ebda setgħa pubblika li ma hijiex ġejja mil-liġi, illi kull setgħa pubblika għalhekk għandha tiġi eżerċitata kif tgħid u trid il-liġi, u illi l-organu li huwa fdat mill-Kostituzzjoni bil-ġurisdizzjoni biex jara jekk il-liġi tħarsitx – u jekk setgħa ġietx effettivament eżerċitata kif tgħid u trid il-liġi jew le – hija l-qorti. Il-kelma ta' uffiċjal pubbliku li hu mexa kif trid il-liġi ma hijiex biżżejjed biex ixxejjen din il-ġurisdizzjoni tal-qorti u biex iċaħħad lill-individwu mill-jedd ta' aċċess għall-qorti – jedd garantit taħt il-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali.

12. Għalhekk kull dispożizzjoni ta' liġi li tagħti setgħa pubblika għandha tinqara u tiftehemm fid-dawl ta' dan il-prinċipju kostituzzjonali u kull interpretazzjoni li tmur kontra dan il-prinċipju – fil-każ tallum, kull interpretazzjoni

li żżomm lill-qorti milli tistħarrreġ dwar jekk il-Kap tas-Servizz tas-Sigurtà kellux mandat jew, għax ma kellux mandat, mexiex bi ksur tal-liġi – hija jew interpretazzjoni ħażina jew inkella interpretazzjoni tajba ta’ liġi anti-kostituzzjonali.

13. Billi l-preżunzjoni hija illi l-leġislatur ma jgħaddix liġijiet li jiksru l-Kostituzzjoni, il-qrati ordinarji għandhom dejjem ifittxu li jagħtu lil-liġi ordinarja interpretazzjoni konformi mal-Kostituzzjoni u, meta dan ma jkunx possibbli, għandhom jagħmlu referenza lill-qorti ta’ kompetenza kostituzzjonali.

14. L-art. 6(2) tal-Kap. 391 igħid hekk:

6. (2) Ebda interċettazzjoni ta’ jew interferenza ma’ komunikazzjonijiet fil-kors tat-trasmissjoni tagħhom bil-posta jew bi l-mezz ta’ sistema ta’ radjokomunikazzjoni jew ta’ telekomunikazzjoni jew b’kull mezz ieħor ma għandu jkun kontra l-liġi jekk dan jiġi awtorizzat b’mandat maħruġ mill-Ministru bis-saħħa ta’ dan l-artikolu.

15. *A contrario sensu*, kull interċettazzjoni bħal dik tkun kontra l-liġi jekk ma tkunx awtorizzata b’mandat maħruġ taħt il-liġi u, jekk dak il-mandat ma jintweriex, il-qorti ma tkunx tista’ tgħid jekk l-interċettazzjoni tkunx kontra l-liġi jew le. Jekk il-qorti ma jkollhiex is-setgħa li tordna li jintwera l-mandat, u għalhekk li tara jekk il-liġi tħarsitx jew le, il-Kap tas-Servizz tas-Sigurtà jkun tqiegħed ’il fuq mil-liġi, ħaġa li żgur ma setgħetx tgħaddi minn moħħ leġislatur xewqan li jħares il-Kostituzzjoni, għax huwa assjomatiku illi fi stat ta’ dritt ħadd ma hu ’l fuq mil-liġi. Interpretazzjoni tal-liġi f’dak is-sens tkun bilfors interpretazzjoni ħażina.

16. Għalhekk kienet tajba u konformi mal-Kostituzzjoni l-interpretazzjoni mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati fis-sens illi l-qorti għandha dik is-setgħa, u kien tajjeb ukoll u kien lejali lejn il-liġi l-għemil tal-Kap tas-Servizz tas-Sigurtà li mexa kif ried dak l-ordni.

17. Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta’ l-kawża billi tiċħad it-talbiet tal-attur. L-ispejjeż, ħlief dawk li dwarhom ġà ngħatat deċiżjoni fis-sentenza tas-7 ta’ Mejju 2010, għandu jħallashom l-attur.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------